

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
СОВЕТ ЯНУРУСОВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ САРМАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

Село Янурусово, улица Ленина, дом 43а,
423370 Телефон 4-10-19

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САРМАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯНУРЫС АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ

Ленин урамы, 43 а йорт, Янурыс авылы,
423370 Телефон: 4-10-19

РЕШЕНИЕ
№11

КАРАР
17.06.2020

Янурыс авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Конституциясе, «Гадәттән тыш хәл турында» 2001 елның 30 маендагы 3-ФЗ номерлы Федераль конституциячел закон, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрдәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон, «Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 1 апрелдәге 98-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Янурыс авыл жирлеге Уставы нигезендә Янурыс авыл жирлеге Советы карар бирде:

КАРАР БИРДЕ:

1. Саклау-Баш авыл жирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау, Гражданнар оборонасы чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).
2. «Янурыс авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2011 елның 2 маендагы 4 карарын үз көчен югалткан дип санарга.
3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Сарман муниципаль районының рәсми сайтында Интернет челтәрендә урнаштырырга.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Янурыс авыл жирлеге
Советы Рәисе

А. Ә. Мөхәммәдиева

Янурыс авыл җирлеге территориясендә гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында
НИГЕЗЛӘМӘ

«Гадәттән тыш хәл турында» 2001 елның 30 маендагы 3-ФКЗ номерлы Федераль конституциячел закон, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрдәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон, «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Россия Федерациясе Конституциясе, «Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2020 елның 01 апрелдәге 98-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Янурыс Уставы авыл җирлеге уставы нигезендә гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру турында нигезләмә (алга таба - Нигезләмә).

1 статья. Төп төшенчәләр

Гадәттән тыш хәл - авария, куркыныч табигать күренешләре, катастрофа, әйләнә-тирәдәгеләр өчен куркыныч тудыручы авырулар, табигый яки башка бәла-казалар нәтижәсендә килеп чыккан хәл, алар кеше корбаннарына, кешеләрнең сәламәтлегенә яки әйләнә-тирә табигать мохитенә зыян китерә яисә китерә ала торган, шактый матди югалтулар һәм кешеләрнең тормыш-көнкүрешен бозу.

Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү - гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычын мөмкин кадәр киметүгә, шулай ук кешеләрнең сәламәтлеген саклауга, әйләнә-тирә табигатькә зыян күләмен һәм алар килеп чыккан очракта матди югалтуларны киметүгә юнәлдерелгән чаралар комплексы.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү - гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда һәм кешеләр гомерен саклап калуға, әйләнә-тирә табигатькә һәм матди югалтуларга зыян күләмен киметүгә, шулай ук гадәттән тыш хәлләр зоналарын локальләштерүгә, алар өчен хас булган куркыныч факторларның гамәлен туктатуға юнәлтелгән авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр.

Гадәттән тыш хәл зонасы - гадәттән тыш хәл булган территория.

Гражданнар оборонасы - Янурыс авыл җирлеге территориясендә халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәتلәрне хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда саклау һәм яклау буенча чаралар системасы.

Янурыс авыл җирлеге территориясендә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлгә дучар булган авария-коткару эшләре (аварияләр, куркыныч табигать күренешләре, катастрофалар, табигый һәм башка бәла-казалар) кешеләрнең гомерен саклап калу һәм сәламәтлеген, матди һәм мәдәни кыйммәتلәрне саклау, әйләнә-тирә

буенча хокукый һәм икътисадый нормаларны эшләү һәм тормышка ашыру;

- гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә һәм оешмаларның, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдә социаль билгеләнештәге объектларның тотрыклы эшләвен арттыруга юнәлдерелгән максатлы һәм фәнни-техник программаларны гамәлгә ашыру;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат жыю, эшкәртү, алмашу һәм бирү;

- гадәттән тыш хәлләрнең социаль-икътисадый нәтижәләрен фаразлау һәм бәяләү;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыру;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү;

- гадәттән тыш хәлләрдән зыян күргән халыкны социаль яклау чараларын гамәлгә ашыру, гуманитар акцияләр үткөрү;

- халыкны гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә, шулай ук аларны бетерүдә турыдан-туры катнашучы затларның хокукларын һәм бурычларын тормышка ашыру.

4 статья. Янурыс авыл жирлеге халкын һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның төп принциплары

Гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә, шулай ук алар килеп чыккан очракта зыян һәм югалтулар күләмен мөмкин кадәр киметүгә юнәлдерелгән чаралар алдан ук үткөрелә.

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын планлаштыру һәм гамәлгә ашыру икътисадый, табигый һәм башка характеристикаларны, территорияләрнең үзенчәлекләрен һәм гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы дәрәжәсен исәпкә алып үткөрелә.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү, милек формасына бәйсез рәвештә, жирлек территориясендә урнашкан оешмалар һәм учреждениеләр көчләре һәм чаралары белән башкарыла. Югарыда күрсәтелгән көчләр һәм чаралар житмәгән очракта, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә каралган чыганақлардан көчләр һәм чаралар жәлеп ителә.

5 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын гамәлгә ашыру өлкәсендә хәбәрдарлык һәм мәгълүмат

-Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүматны фаразланучы һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр, аларның нәтижәләре турында белешмәләр, шулай ук радиацион, химик, медик-биологик, шартлау куркынычы турында белешмәләр тәшкил итә.

- Жирле үзидарә органнары, оешмалар, учреждениеләр администрацияләре халыкка гадәттән тыш хәлләрдән саклану торышы һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча күрелгән чаралар, фаразланган һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр, Янурыс авыл жирлеге халкын алардан саклау алымнары һәм ысуллары турында хәбәр итүнең бүтән каналлары аша оператив һәм дәрәс итеп хәбәр итәргә тиеш.

- Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә белә торып ялган мәгълүматны яшерү, үз вакытында тапшырмау яисә вазыйфаи затлар тарафыннан биру Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка китерә.

6 статья. Янурыс авыл җирлеге территориясендә гражданнар оборонасы һәм халыкны саклау өлкәсендә җирле үзидарә органнары вәкаләтләре
Янурыс авыл җирлеге депутатлары советы:

- Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары, Янурыс авыл җирлеге Уставы нигезендә Янурыс авыл җирлегенең гадәттән тыш хәлләреннән гражданнар оборонасы, халыкны һәм территориясен яклау чараларын гамәлгә ашыру өчен норматив актлар кабул итә.

Янурыс авыл җирлеге башлыгы:

- гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм гражданнар оборонасы чараларын гамәлгә ашыру буенча комиссия төзү турында боерык чыгара;

- барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләрне муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләргә кертү, гадәттән тыш хәлләрдә эвакуация чаралары үткөрү һәм аларны үткөрүне оештыру турында карарлар кабул итә.

Янурыс авыл җирлеге администрациясе:

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өчен кирәкле көчләр һәм чаралар әзерләү һәм аларны әзерлектә тоту, Янурыс авыл җирлеге халкын өлеге хәлләрдә саклану ысулларына һәм гамәлләргә өйрәтү;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә билгеләнгән тәртиптә мәгълүмат җыюны һәм алмашуны гамәлгә ашыра, Янурыс авыл җирлеге халкына гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә барлыкка килү турында үз вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат җиткерүне тәэмин итә;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге чараларны финанслауны гамәлгә ашыра;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыра;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыра һәм үткәрә, шулай ук аларны үткәргәндә җәмәгать тәртибен саклый; үз көчләре һәм чаралары җитәрлек булмаганда, ярдәм сорап Сарман муниципаль районы хакимиятенә мөрәҗәгать итә;

- оешмаларның гадәттән тыш хәлләрдә тотрыклы эшләвенә ярдәм итә;

- Гражданнар оборонасы буенча чаралар үткәрә, Янурыс авыл җирлеге территориясендә гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнарын эшли һәм тормышка ашыра;

- халыкны хәрби хәрәкәтләрне алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә

барлыкка килгән куркынычлардан саклау ысулларына эзерләү һәм өйрәтү үткәрә;

- хәрби хәрәкәтләрне алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлар турында халыкка хәбәр итү системасын куллануга, саклау корылмаларына һәм башка гражданның оборонасы объектларына даими эзерлек хәлендә тоту;

- халыкны эвакуацияләү, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне куркынычсыз районнарда эзерләү буенча чаралар үткәрә;

- сугыш вакытында оешмаларның тотрыклы эшләвен тәмин итү буенча беренче чираттагы чаралар үткәрә;

- Янурыс авыл җирлеге җирле үзидарә органы каршында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле даими эшләүче идарә органнарын булдыра.

Янурыс авыл җирлеге җирле үзидарә органнарының гражданның оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын гамәлгә ашыру вәкаләтләрен тормышка ашыру Янурыс авыл җирлегенә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү комиссиясенә йөкләнә .

7 статья. Янурыс авыл җирлеге территориясендә даими яки вакытлыча яшәүче Россия Федерациясе гражданның гражданның оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә хокуклары

1. Янурыс авыл җирлеге гражданның хокуклары:

- гадәттән тыш хәлләр килеп туган очракта, тормышын, сәламәтлеген һәм шәхси мөлкәтне яклауга;

- Гражданның оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне бетерү планнарына туры китереп, Янурыс авыл җирлеге хакимияте һәм оешмаларның халыкны гадәттән тыш хәлләрдән саклау өчен билгеләнгән коллектив һәм шәхси саклану чараларын һәм башка мөлкәт кулланырга;

- Янурыс авыл җирлеге территориясендә билгеле бер урыннарда булырга мөмкин булган хәвеф-хәтәр һәм кирәкле куркынычсызлык чаралары турында мәгълүмат алырга;

-гражданның оборонасы буенча , халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау мәсьәләләре буенча шәхсән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук Янурыс авыл җирлеге администрациясенә гражданның оборонасы буенча шәхси һәм коллектив мөрәҗәгатьләр жиберергә;

- билгеләнгән төрлөтә гражданның оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чараларда катнашу;

- гадәттән тыш хәлләр аркасында аларның сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә китерелгән зыянны каплауга;

- медицина хезмәте күрсәтүгә, гадәттән тыш хәлләр зоналарында яшәү һәм эшләү өчен компенсацияләр һәм социаль гарантияләргә;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү барышында бурычларны үтәгәндә аларның сәламәтлегенә китерелгән зыян өчен компенсацияләр һәм социаль гарантияләр алуга;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау бурычларын үтәгәндә гарипләнү яки авыруга бәйләү рәвештә эшкә яраклылык югалткан очракта, инвалидлыклары хезмәт гарипләнү аркасында килеп чыккан хезмәткәрләр өчен билгеләнгән тәртиптә пенсия белән тәэмин итүгә;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча бурычларны үтәгәндә алынган авырудан яисә гарипләнүдән үлгән яисә вафат булган туендыручысын югалту очрагында пенсия белән тәэмин итүгә, кеше гомерен саклап калу, миләкне һәм хокук тәртибен саклау буенча гражданлык бурычын үтәгәндә алынган имгәнүдән яисә вафат булган гражданның гаиләләре өчен билгеләнгән тәртиптә бирелә.

8 статья. Янурыс авыл җирлегә территориясендә даими яки вакытлыча яшәүче Россия Федерациясә гражданның гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычлары
Россия Федерациясә Янурыс авыл җирлегә гражданның бурычлы:

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия Федерациясә законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын һәм Янурыс авыл җирлегә законнарын һәм башка норматив хокукый актларын үтәргә;

- көнкүрештә һәм көндәлек хезмәт эшчәнлегендә куркынычсызлык чараларын үтәргә, житештерү һәм технологик дисциплинаны, гадәттән тыш хәлләр килеп чыгуга китерергә мөмкин булган экологик куркынычсызлык таләпләрен бозмаска;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның төп ысулларын, зыян күрүчеләргә беренче медицина ярдәме күрсәтү алымнарын, күмәк һәм индивидуаль саклану чараларынан файдалану кагыйдәләрен өйрәнергә, күрсәтелгән өлкәдә үз белемнәрен һәм гамәли күнекмәләрен даими камилләштерергә;

- әлеге Федераль закон нигезендә югары эзәрлек һәм гадәттән тыш хәл режимын керткәндә үз-үзгәңне тоту кагыйдәләрен үтәргә;

- кирәк булганда, гражданның оборонасы, авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрдә ярдәм итәргә.

9 статья. Янурыс авыл җирлегә халкын гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм гражданның оборонасы буенча эзәрләү

Янурыс авыл җирлегә халкын гадәттән тыш хәлләрдә һәм гражданның оборонасы буенча эшләргә эзәрләү оешмаларда, шул исәптән белем бирү учреждениеләрендә, шулай ук яшәү урыны буенча башкарыла.

Янурыс авыл җирлегә оешмалары һәм учреждениеләре җитәкчеләре, җирле үзидарә органнары хезмәткәрләре урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләрендә, өстәмә белем бирү оешмаларында (квалификацияне күтәрү учреждениеләрендә, курсларда, һөнәри юнәлеш бирү үзәкләрендә һәм тиешле лицензиясә булган башка учреждениеләрдә) һәм турыдан-туры эш урыннарында гадәттән тыш хәлләрдә эшләргә эзәрлек узалар.

10 статья. Янурыс авыл жирлеге территориясендә милек формасына бәйсез рәвештә оешма һәм учреждениеләрнең халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм гражданның оборонасы буенча бурычлары

Милек формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм учреждениеләр бурычлы:

а) оешма һәм ведомство карамагындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектлар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә кирәкле чараларны планлаштыру һәм тормышка ашыру;

б) оешмалар һәм учреждениеләр эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру, гадәттән тыш хәлләрдә оешма һәм учреждениеләр хезмәткәрләренең тормыш-көнкурешен тәэмин итү буенча чаралар планлаштырырга һәм үткәргә;

в) гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен билгеләнгән көчләрне һәм чараларны кулланырга өзер булуны, өзерләүне һәм саклауны тәэмин итәргә, оешма хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдә саклану ысулларына һәм гамәлләргә өйрәтүне гамәлгә ашырырга;

г) гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итүнең локаль системаларын булдырырга һәм даими өзерлектә тотарга;

д) ведомство карамагындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектларда һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү планнары нигезендә авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыруны һәм үткәргүне тәэмин итәргә;

е) оешмалар һәм ведомство буйсынуындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектлар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын финансларга;

ж) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдырырга;

з) билгеләнгән төрлө халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат бирергә, шулай ук оешма хезмәткәрләренә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә килеп чыгу мөмкинлегенә турында хәбәр итәргә.

11 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге нигезләмәне бозган өчен җаваплылык

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнарын үтәмәүдә яисә намуссыз үтәүдә, гадәттән тыш хәлләр килеп чыгуга шартлар һәм алшартлар булдыруда, кешеләрнең гомерен һәм башка хокукка каршы гамәлләрдә яклау буенча чаралар күрүдә гаепле вазыйфаи затлар һәм Россия Федерациясе гражданның дисциплинар, административ, граждан-хокукый һәм жинаять җаваплылыгына, шулай ук оешмалар - Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Янурыс авыл жирлегенең норматив-хокукый актлары нигезендә административ һәм граждан-хокукый җаваплылыкка ия.

12 статья. Бәхәсләрне һәм каршылыкларны хәл итү тәртибе

Сарман муниципаль районы һәм Янурыс авыл җирлеге арасында гражданның оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар үткөрү мәсьәләләре буенча килеп чыккан бәхәсләр һәм аңлашылмаучанлыklar алар тарафыннан килештерү процедуралары юлы белән хәл ителә.

13 статья . Гражданның оборонасы чараларын финанслау

Янурыс авыл җирлеге территориясендә гражданның оборонасы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча үткәрелә торган чараларны финанслау Янурыс авыл җирлеге бюджеты хисабына башкарыла